

LIKOVNO-PEDAGOŠKE AKTIVNOSTI U ETNO- -MUZEJU "STARO SELO" U KUMROVCU

TATJANA ŽUPANIĆ

UVOD

Razmišljajući, općenito, o pedagoškom radu u muzeju, nameće se spoznaja da muzej ne bi trebao biti samo kulturno-umjetnička i istraživačka institucija u kojoj muzejski stručnjaci skupljaju, evidentiraju, dokumentiraju i izlažu značajne predmete i muzejsku građu, već bi trebalo proširiti njegovu djelatnost na podizanje obrazovanja odgoja naših najmlađih posjetitelja, osnovaca i inih što bi trebao biti jedan od glavnih zadataka muzeja i svojom raznolikom djelatnošću osvajati publiku u cjelini, adekvatno njezinim interesima i kulturnim potrebama tako da maksimalno prilagodi muzejsku građu uzrastu školaraca a da im se ona predstavi na njima razumljiv način. Stoga bi trebalo svako vođenje ili nastavu u muzeju graditi na najvažnijim didaktičkim principima zornosti, aktivnosti i vođenju učenika od konkretnih primjera k apstraktnom mišljenju.

Proučavajući današnju suradnju između muzeja i škola na žalost primjećujem da prevladava stihijsko posjećivanje muzeja u kojem je smanjena mogućnost kvalitetnijem i sadržajnijem pristupu posjetiteljima. Muzeji su malo uključeni u odgojno-obrazovni rad škola pa se muzeji posjećuju najviše na izletima što smanjuje stečene

dojmove, spoznaje, informacije u daljnjoj nastavi. Znajući tu problematiku u etno-muzeju "Staro selo" u Kumrovcu nastojimo maksimalno prilagoditi sadržaje, oblike rada, uzrastu djece, nastavnom planu i programu te na taj način omogućiti školama da neke nastavne jedinice realiziraju izvan učionica u tijeku cijele nastavne godine. Tako planski i organizirani kontakt učenika s muzejima oslobađa nastavni proces stereotipnih verbalnih i ilustrativno-demonstracijskih metoda, a unosi u obrazovni rad novu dinamiku te tako podiže kvalitetu učeničke aktivnosti, njihovu kreativnost i trajno stjecanje teorijskih informacija. Svjesni smo velikih mogućnosti pedagoškog rada u našem muzeju ali, za sada, zbog materijalnih i drugih poteškoća realizacija zamišljenih sadržaja je ograničena. Sa željom da naviknemo i učitelje i učenike na novi pristup rada, u tijeku 1996. i 1997. godine naše autentične sadržaje ponudili smo organiziranim grupama u obliku različitih radionica. Na taj način željeli smo mlade naraštaje upoznati s tradicijom našega kraja i potrebnim vještinama da bi se kreiralo.

RAD U LIKOVNIM RADIONICAMA

Pedagoški rad u našem muzeju postoji već dugi niz godina. I do sada se nastojalo djeci prilagoditi muzejsku građu kao i motivirati škole na sudjelovanje u brojnim događanjima muzeja (organizaciji izložbi i dr.). Želja nam je nastaviti dosadašnje aktivnosti i proširiti ih sukladno s interesima škola i muzeja. Upoznajući se s bogatim iskustvima svjetskih muzealaca i

pedagoga kao mogućnost kreativnoga pedagoškog rada u našem muzeju pokazalo se organiziranje radionica s autentičnim sadržajima a to znači da se učenici dijele u manje interesne grupe i nude im se, prema prethodnom dogovoru s učiteljem, razni sadržaji. Želja nam je u tim radionicama poučiti djecu na koji način možemo proizvoditi autentične predmete Hrvatskog zagorja kao i o specifičnostima naših običaja i načina življenja. U radionicama nastojimo sačuvati vrijednost prirodnih materijala kao osnovnog sredstva u izradbi likovnih kreacija. U tijeku 1996. godine organizirali smo sljedeće radionice:

- Dan kruha - pečenje kruha u krušnoj peći
- Pisanje guščjim perom
- Berba jabuka i proizvodnja zdrave hrane

- Izrada autentične maske "košuta" u kaširanom papiru

- Izrada lutaka od kukuruzovine.

Kao što je iz naznačenih naslova prepoznatljivo sadržaji radionica prilagođeni su nastavnom planu i programu, a mogu se provoditi s učenicima različite dobi. Kao početak takvog oblika rada započeli smo s ponudom "univerzalnih" sadržaja koje možemo sadržajno i estetski na najautentičniji način predstaviti u ambijentu zagorske "hiže". Cilj radionica je poučiti djecu o tradicijama ovoga sjeverozapadnog dijela Hrvatske. Interesantno je naznačiti vrlo veliki interes škola za tako organizirano provođenje posjeta muzeju. Djeca nakon organizirane radionice stječu određena znanja, ali i iskustva u stvaralačkom radu. Primjerice, za Dan

1. Staro selo Kumrovec, manifestacija "Dani kruha", 1966. god.

kruha, učenicima je prvo bila predstavljena izložba "Od zrna do pogače", koja ulazi u stalni postav muzeja "Staro selo", a potom su bili upoznati s načinom obrade zemlje, vrstama žitarica, preradom žitarica, vrstama brašna i sl. Nakon takvog upoznavanja muzejske građe, djeci je bilo ponudeno da sami mogu mijesiti tijesto te izrađivati razna peciva i druge proizvode od tijesta koji su se na kraju pekli u krušnoj peći. Nakon pečenja, jedan dio proizvoda odvojen je za izložbu, a ostali dio učenici su mogli degustirati.

Razmišljajući o daljnjim mogućnostima sadržaja likovnih radionica, nužno je bilo povezati se s osnovnim školama. Započelo se s istraživanjima načina i oblika rada koji su primijećeni na satovima likovne kulture. Tom prilikom upoznali smo učitelje s našim idejama i mogućim oblicima rada u likovnim radionicama. Neposredno nakon toga našim nastojanjima priključila se osnovna škola iz Kraljevca na Sutli. Za grupu učenika te škole organizirali smo likovnu radionicu u kojoj su nam predstavili već pomalo zaboravljen način izrade lutaka. Motivirani bojama jeseni, kao i specifičnostima prirodnih materijala, izradili su lutke od kukuruzovine koje su predstavljale zagorsku nošnju ili raskošnu dvorsku odjeću. Zanimljivo je bilo promatrati kako dječja mašta oživljava taj pomalo kruti materijal i na koji način su djeca predstavila već klasičan motiv, zagorsku nošnju, u osobnoj kreaciji.

U ovom kratkom predstavljanju tek su naznačena neka iskustva pedagoškog rada u etno-muzeju "Staro selo" u Kumrovcu. Svjesni smo da su mogućnosti našeg

muzeja bitno veće. Uz predstavljanje likovnih radionica želja nam je da u našim izložbenim postavima možemo djeci prikazati rad zanatlija i obrtnika čije su radionice predstavljene našim stalnim izložbenim postavima, a to bi ujedno otvorilo novu mogućnost povezivanja škole i muzeja. Učenici bi se aktivno mogli uključiti u izradu sitnih predmeta. Također želimo nastaviti s proizvodnjom zdrave hrane i skupljanjem ljekovitog bilja. Za sada to i dalje ostaje samo želja i otvorena mogućnost dodatnih aktivnosti muzeja.

SUMMARY: Educational Art Activities in the "Old Village" Ethno-Museum in Kumrovec

There is a growing awareness that the museum should not only be an institution of culture, art and study in which museum experts collect, record and exhibit significant objects and museum holdings, but should also expand its activities with the aim of raising the educational level of our youngest visitors - schoolchildren. In order to make the museum exhibits more understandable for schoolchildren, in the "Old Village" ethno-museum in Kumrovec we have offered schools a new approach to the treatment of class topics in our museum during the entire school year. We organised art workshops in order to present the tradition of our region to the young generation, and the work is specific in that art is

done in natural materials. During 1996 we organised the following workshops:

- Bread Day: baking bread in a bread oven.
- Writing with a quill pen,
- Apple-picking and growing healthy food,
- Making an authentic "deer" mask backed with paper,
- Making dolls from corn stalks.

Along with art workshops, we hope to show children in our exhibits the work of craftsmen and tradesmen which has up to now been presented in permanent exhibits, and this would present a new opportunity for linking the museum with schools (school-children could actively take part in making small objects). We also hope to continue the programme of growing healthy food and collecting medicinal herbs...

But for the time being this is only our wish and a possibility for additional museum activities.